

nowy

dwumiesięcznik

gabinet

stomatologiczny

www.nowygabinet.pl

magazyn branżowy

wyposażenie
materiały
prawo

nr 3(47) 2010 r.

ISSN 1644-4892

Prawa pacjenta

Asystentki
do szkół?
Niekoniecznie!

Mikroskop – jak
wybrać odpowiedni

Chlorheksydyna

Wydawca:

Wydawnictwo SPS

Adres redakcji:

Modzelewskiego 67/4
02-679 Warszawa
Tel. 22 8 444 942
Fax. 22 398 78 85
redakcja@spsmedia.pl
www.nowygabinet.pl

Redaktor naczelny:

Piotr Szymański
piotrs@spsmedia.pl
Tel. 22 8 444 942

Redaktor merytoryczny:

lek. dent. Anna Leśniewska

Redakcja i korekta:

Halina Szostkiewicz

Reklama:

Tel. 22 8 444 942
Fax. 22 398 78 85
Małgorzata Szymańska
gosias@spsmedia.pl
Tel. 0604 37 29 21
Łukasz Sitek
reklama@spsmedia.pl
tel. 0509 912 963

Prenumerata:

Ewa Kopka-Nowakowska
Tel. 22 8 444 942
prenumerata@spsmedia.pl

Skład i łamanie:

Daniel Nowakowski

Nakład: 4 000 egz.

fot. na okładce:

Getwell

Wydawnictwo dostępne

wyłącznie w prenumeracie.

Cena za kolejnych

12 numerów 120 zł

(w tym VAT). Redakcja

nie odpowiada za treść

materiałów reklamowych

oraz ma prawo odmówienia

ich publikacji bez podania

przyczyny. Redakcja

zastrzega sobie prawo do

zmian tytułów i skracania

nadesłanych artykułów.

Reprodukcja lub przedruk

wyłącznie za pisemną zgodą

Wydawcy.

W NUMERZE

6 Prosto z rynku

Informacje z rynku stomatologicznego oraz prezentacje najnowszych produktów.

16 Poinformuj pacjenta o jego prawach

W poczekalniach wszystkich Zakładów Opieki Zdrowotnej oraz w prywatnych gabinetów lekarskich muszą być dostępne prawa pacjenta. Tak wynika z ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta. Brak takiej informacji może być podstawą skargi pacjenta do rzecznika praw pacjenta i OIL. A to spowoduje kontrolę. Publikujemy gotowe do powieszenia w poczekalni tablice z prawami pacjenta.

22 Dwa lata praktyki

Po wielu miesiącach oczekiwań poznajemy kolejną wersję ustawy o kwalifikacjach zawodowych asystentek i higienistek stomatologicznych oraz techników. Osoby pracujące co najmniej od dwóch lat na takich stanowiskach mogą starać się o uznanie swoich kwalifikacji zawodowych. Uff! Wystarczy, że lekarz potwierdzi ich kwalifikacje. Jednak są i minusy. Asystentka, podobnie jak lekarz, będzie musiała zdobywać punkty edukacyjne, być wpisana do rejestru, ale też będzie mogła zrobić specjalizację.

28 Sterylizacja w pytaniach i odpowiedziach

Temat sterylizacji wielokrotnie przewijał się w różnych artykułach we wszystkich branżowych czasopismach dla stomatologów. Nie mniej, jest on wciąż aktualny i wciąż pojawiają się pytania nurtujące lekarzy. Dlatego postanowiliśmy spróbować przybliżyć ten temat raz jeszcze i odpowiedzieć na najczęściej pojawiające się pytania.

34 C₂₂H₃₀Cl₂N₁₀ czyli Chlorheksydyna

Chlorheksydyna (CHX) to jeden ze związków antyseptycznych chętnie stosowanych w medycynie, a zwłaszcza w stomatologii. Ma działanie zarówno bakteriobójcze, jak i bakteriostatyczne, szczególnie silne wobec bakterii Gram-dodatnich, słabsze wobec bakterii Gram-ujemnych i niektórych wirusów. Obserwuje się również działanie grzybobójcze, choć

w leczeniu zakażeń grzybiczych jamy ustnej może nie być skuteczna w monoterapii.

40 Czterdziestolatek tylko z mikroskopem

Podstawą prawidłowego leczenia stomatologicznego jest... dobre widzenie tego, co się robi. Dlatego niewspółmierne znaczenie dla jakości wykonywanych zabiegów ma właściwe oświetlenie, odpowiednia pozycja pracy oraz używanie urządzeń wspomagających nasze oczy – lup czy mikroskopów. Oko jako narząd najszybciej starzejący się w organizmie człowieka, wymaga wspomaganie. Zwłaszcza u lekarzy, którzy przekroczyli 40 rok życia.

46 Gra światłem

Światło, obok swej podstawowej funkcji, jaką jest oświetlenie pomieszczenia, jest jednym z ważniejszych elementów kreujących architekturę wnętrza. Większość osób, projektując gabinet, bierze pod uwagę tylko funkcję użytkową oświetlenia, nie dostrzegając, że jest elementem wystroju pomieszczenia.

50 Gabinety i ich ogrzewanie

W drugiej części tekstu poświęconemu przepisom budowlanym dotyczącym budynków, w których znajdują się przychodnie działające w ramach ZOZ-ów lub jako indywidualne praktyki lekarskie (IPL), przedstawiamy kwestie wielkości pomieszczenia oraz instalacji: grzewczych i wentylacyjnych.

54 Implanty Bicon – mniej chirurgii

Codzienna praktyka stomatologiczna, coraz większe oczekiwania pacjentów, ograniczenia czasowe, a także niekiedy, ograniczone możliwości finansowe pacjentów stawiają przed implantologami nowe wyzwania. Poszukuje się nowych rozwiązań, które zaspokoją estetyczne, funkcjonalne i finansowe wymagania pacjentów. Jednym ze sposobów jest ograniczenie procedur chirurgicznych tylko do zabiegów implantacji, nawet w odcinkach atroficznych szczęki czy żuchwy. Leczenie staje się bardziej akceptowane przez pacjentów i wielu stomatologów.

56 Szkolenia i ogłoszenia

Jak zamówić prenumeratę Nowego Gabinetu Stomatologicznego

Na konto, podane obok, należy wpłacić 70 zł (prenumerata roczna) lub 120 zł (prenumerata dwuletnia). Po dokonaniu płatności należy przesłać faksem, e-mailem lub listownie potwierdzenie dokonania wpłaty wraz z adresem, na który gazeta ma być wysyłana. Osoby, które chcą otrzymać fakturę VAT, muszą ponadto przysłać wszystkie dane potrzebne do wystawienia faktury oraz upoważnienie do jej wystawienia bez podpisu odbiorcy. Tel. 22 8 444 942, fax 22 398 78 85, e-mail: redakcja@spsmedia.pl
Możliwe jest przesłanie prenumeraty za zaliczeniem pocztowym. Zamówienie należy złożyć telefonicznie lub faksem. Do kosztów prenumeraty doliczamy 12 zł za usługę zaliczenia pocztowego. Pierwszy zamówiony numer wysyłany jest następnego dnia po złożeniu zamówienia.

Numer konta:

Kredyt Bank SA VII O/Warszawa, filia nr 3
nr 08 1500 1865 1218 6010 8933 0000, SPS,
ul. Modzelewskiego 67/4, 02-679 Warszawa

Warunki prenumeraty:

- Prenumeratę przyjmujemy na kolejnych 6 lub 12 numerów
- Prenumeratę opłaca się w banku lub na poczcie
- Koszty związane z dokonaniem wpłaty ponosi zamawiający
- Koszty przesyłki na terenie kraju ponosi wydawca

FOT. GETINGE

Sterylizacja w pytaniach i odpowiedziach

Temat sterylizacji wielokrotnie przewijał się w różnych artykułach we wszystkich branżowych czasopismach dla stomatologów. Nie mniej, jest on wciąż aktualny i wciąż pojawiają się pytania nurtujące lekarzy. Dlatego postanowiliśmy spróbować przybliżyć ten temat raz jeszcze i odpowiedzieć na najczęściej pojawiające się pytania.

Jaki jest prawidłowy tryb postępowania z narzędziami przeznaczonymi do sterylizacji?

W pierwszej kolejności należy zdezynfekować narzędzia specjalnym płynem. Ma to zapobiec przeniesieniu zakażeń krzyżowych oraz nie dopuścić do zaschnięcia pozostałych resztek krwi i materiałów wypełniających. Kolejną czynnością jest dokładne umycie narzędzi. Można je myć ręcznie pod strumieniem bieżącej wody, w urządzeniu automatycznym (myjnie-dezynfektory) lub w myjce ultradźwiękowej z użyciem mieszaniny wody i roztworu bakteriobójczego.

Do mycia należy używać specjalnych, przygotowanych do stosowania w myjkach, detergentów o neutralnym pH.

Po umyciu trzeba narzędzia dokładnie wypłukać i sprawdzić, czy zostały dokładnie usunięte wszelkie zanieczyszczenia; jeśli nie, należy mycie powtórzyć. Dopiero teraz zaczynamy właściwy proces sterylizacji w autoklawie.

Dlaczego na powierzchni umytych narzędzi czasami pojawiają się plamy, skąd się biorą?

Są to plamy wapienne. Przyczyną ich powstawania zazwyczaj jest rodzaj wody, użytej do mycia narzędzi. Plamy tworzą się podczas mycia w wodzie twardej. Żeby uniknąć powstawania plam wapiennych, należy zaraz po myciu narzędzia wysuszyć albo używać do mycia wody dejonizowanej lub destylowanej.

Czym grozi niedokładne oczyszczenie narzędzi przed sterylizacją?

Niestaranne mycie może być przyczyną zalegania we wgłębieniach resztek środka dezynfekującego i w rezultacie uszkodzenie narzędzi, zaś po-

Narzędzia należy najpierw dokładnie umyć. Można to zrobić ręcznie pod strumieniem bieżącej wody, w urządzeniu automatycznym (myjnie-dezynfektory) lub w myjce ultradźwiękowej z użyciem mieszaniny wody i roztworu bakteriobójczego.

zostawienie zanieczyszczeń, przed włożeniem narzędzia do autoklawu, niweczy skuteczność sterylizacji.

Co to jest sterylizacja?

Sterylizacja to niszczenie mikroorganizmów wysoką temperaturą. Nośnikiem, czy też transporterem wysokiej temperatury (energii termicznej) jest para wodna docierająca do ładunku. Bardzo ważne w tym procesie jest skuteczne usuwanie powietrza z komory sterylizacyjnej. Powietrze bowiem działa jak izolator i może zablokować penetrację pary, wtedy nie mamy pewności co do skuteczności sterylizacji. Powietrze stanowi barierę pomiędzy parą a ładunkiem i redukuje transmisję ciepła w czasie procesu sterylizacji.

Czynniki wpływające na wy-

konanie bezpiecznej sterylizacji to:

1. Zapewnienie kontaktu pomiędzy parą a materiałem (usuwanie powietrza z komory).
2. Zapewnienie stabilności parametrów termodynamicznych (ciśnienie, temperatura, czas).
3. Zapewnienie perfekcyjnego wysuszenia materiału (również porowatego i wgłębionego).
4. Zapewnienie absolutnej powtarzalności procesu sterylizacji.

Co to jest termodynamiczne usuwanie powietrza?

Jest to bardzo rozpowszechniony system używany w sterylizacji, polegający na powstaniu w komorze pary, która usuwa powietrze na ze-

wnątrz. Rezultat sterylizacji nie jest jednorodny i pozwala na sterylizację tylko litych, nie opakowanych narzędzi. Nie jest zalecany do sterylizacji materiałów wgłębionych i porowatych.

Co to jest system próżni podjecznej?

Eliminacja powietrza z komory jest jednorodna, przy użyciu małej pompy próżniowej. Pozwala na sterylizację krótkich instrumentów wgłębionych i małych ładunków porowatych. Nie jest ona wystarczająca do sterylizacji długich instrumentów wgłębionych i dużych ładunków porowatych.

Co to jest próżnia frakcyjna?

Jest używana w nowoczesnych, wysokiej klasy sterylizatorach. Kompletnie usuwanie powietrza odbywa się przez sekwencyjne, próżniowe pulsy podciśnienia (przez wstrzykiwanie pary nasyconej). Jest to najlepsza z dostępnych technik, pozwalająca na sterylizację każdego rodzaju materiałów, również długich instrumentów wgłębionych i dużych ładunków porowatych.

Dlaczego zaleca się ostrzeenie narzędzi przed ich włożeniem do komory?

Proces sterylizacji przyczynia się do niewielkiego stopienia narzędzi. Z tego względu należy je naostrzyć przed sterylizacją – wykonanie tej czynności po wyjęciu z komory pozbawiłoby narzędzia jałowości.

W jaki sposób pakować narzędzia?

Zależy od tego, jak długo zamierzamy je przechowywać. Opakowania wielowarstwowe zmniejszają ryzyko zanieczyszczenia zewnętrznej strony opakowania, a tym samym ryzyko skażenia materiału podczas otwierania torebki. Natomiast narzędzia

Sterylizacja to niszczenie mikroorganizmów wysoką temperaturą. Nośnikiem, czy też transporterem wysokiej temperatury (energii termicznej) jest para wodna docierająca do ładunku

FOT. SCICAN

przeznaczone do bezpośredniego użycia najlepiej sterylizować w kasetach wielokrotnego użytku zawierających zestawy do różnego rodzaju zabiegów: chirurgicznych, periodontologicznych, endodontycznych i. in.

W jaki sposób układać zapakowane narzędzia komorze sterylizacyjnej?

Nie należy układać narzędzi zbyt ciasno, trzeba koniecznie zapewnić swobodny dostęp pary. Narzędzia opakowane w rękawy papierowo-foliowe układamy zgodnie z zasadą: papier do papieru, folia do fo-

lii – pamiętając o łatwym przenikaniu pary przez warstwę papieru. Nie można również upychać narzędzi w torebkach – można je zappełnić najwyżej w 3/4 objętości. W przeciwnym razie może być problem z wykonaniem szczelnego zgrzewu, albo może nastąpić pęknięcie torebki. Bezpieczna odległość między materiałem a zgrzewem,

zapewniająca prawidłowe zamknięcie torebki, wynosi 3 cm.

Warto pamiętać, że komora sterylizatora musi być wypełniona przynajmniej w 1/6 objętości, ponieważ powietrze gromadzi się wokół niewielkiego ładunku i ogranicza dostęp pary.

Jak należy przechowywać wysterylizowane narzędzia?

Narzędzia trzeba umieścić w miejscu suchym, odpowiednio wyczyszczonym i zdezynfekowanym, z dala od obszarów, w których gromadzi się materiał skażony

Okres przechowywania nie zależy od metody sterylizacji, tylko od sposobu przechowywania i rodzaju opakowania. Należy zrobić wszystko, by spowolnić proces ich ponownego zanieczyszczenia, zachowując szczególne środki ostrożności. W tym celu należy zabezpieczyć materiał i narzędzia znajdujące się wewnątrz opakowań ochronnych. Trzeba je umieścić w miejscu suchym, odpowiednio wyczyszczonym i zdezynfekowanym, z dala od obszarów, w których gromadzi się materiał skażony. Opakowania powinny się też odpowiednio oznaczyć, przymocowując do nich informacje o dacie sterylizacji.

Bardzo istotne jest, aby w pierwszej kolejności używać materiału przechowywanego przez dłuższy czas, zgodnie z zasadą „First in first out” tzn. pierwszy na wejściu – pierwszy na wyjściu. Umożliwia to dysponowanie materiałem jednolicie przechowywanym. W ten sposób unika się też zbyt długiego przechowywania narzędzi i związanego z tym ryzyka utraty jałowości. Zawsze należy pamiętać o tym, że materiał ma tendencję do degradacji w wyniku gromadzenia się przez cały czas nowych zanieczyszczeń. Opakowania należy chronić przed wilgocią, wodą i kontaktem ze środkami dezynfekcyjnymi oraz nasłonecznieniem.

Okres przechowywania wysterylizowanych opakowań zależy od warunków. Producenci opakowań zalecają przechowywanie wysterylizowanych narzędzi przez miesiąc, jeśli zaś były zapakowane w podwójną warstwę papieru lub warstwę papieru i włókniny, to można je przechowywać w specjalnych szafkach nawet i pół roku.

Otwierając torebkę nie wolno dotykać jej wewnętrznej strony. Najlepiej położyć na stoliku serwetę, a na niej papier z opakowania, z wysterylizowanymi narzędziami.

Barbara Chęcińska, Amadar
b.checinska@amadar.pl